

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

KUN, N. A.

Legende și miturile Greciei Antice / N.A. Kun. -
București : Orizonturi, 2018

ISBN 978-973-736-388-6

292.11

Corector: *Emilia Leancă*

Tehnoredactor: *Puiu Enache*

Coperta: *Puiu Enache*

Toate drepturile asupra acestei ediții în limba română
sunt rezervate Editurii ORIZONTURI

Editura ORIZONTURI – București
Bdul Libertății nr. 4, bl. 117, et. 7, ap. 20
telefon: 021.3177679, 0744531333
e-mail: orizonturi@editura-orizonturi.ro

N.A. KUN

LEGENDELE ȘI MITURILE
GRECIEI ANTICE

Editura ORIZONTURI

Cuprinsul

Partea întâi ZEII ȘI EROII

Zeii

<i>Originea lumii și a zeilor</i>	7
Zeus	9
Nașterea lui Zeus	9
Zeus îl răstoarnă pe Cronos de pe tron. Lupta zeilor din Olimp cu titanii.....	10
Lupta lui Zeus cu Tyfon	12
Olimpul	13
<i>Poseidon și zeițățile mărilor</i>	13
<i>Domnia întunecatului Hades (Pluton)</i>	22
<i>Hera</i>	25
<i>Io</i>	26
<i>Apollon</i>	27
Nașterea lui Apollon	27
Lupta lui Apollon cu Python și întemeiere oracolului de la Delfi	28
Dafne	29
Apollon la Admetos	31
Apollon și muzele	32
Fiii lui Aloeus	33
Marsyas	33
Asclepios (Aesculapius)	36
Artemis	38
Acteon	40
Pallas-Athena	42
Nașterea Athenei	42
Arahne	43
Hermes	45
Hermes răpește vacile lui Apollon	45
<i>Ares, Afrodita, Eros și Hymenaios</i>	49
Ares	49
Afrodita	51
Pygmalion	54
Narcis	54
Adonis.....	57
Eros.....	59
Hymenaios.....	61

<i>Hefaistos</i>	61
<i>Demeter și Persefone</i>	65
Hades o răpește pe zeița Persefone.....	65
<i>Triptolemos</i>	70
<i>Erysichthon</i>	72
<i>Noaptea, Luna, Aurora și Soarele</i>	73
<i>Faeton</i>	75
<i>Dionysos</i>	79
Nașterea și creșterea lui Dionysos.....	79
<i>Dionysos și alaiul lui</i>	83
<i>Licurg</i>	83
<i>Fiițele lui Minyas</i>	85
<i>Pirații tirenieni</i>	87
<i>Icarios</i>	90
<i>Midas</i>	91
<i>Pan</i>	92
<i>Pan și Syrinx</i>	93
Întrecerea lui Pan cu Apollon.....	93

Eroii

<i>Cele cinci vârste</i>	95
<i>Deucalion și Pirrha (Potopul)</i>	97
<i>Prometeu</i>	99
<i>Pandora</i>	109
<i>Aiakos</i>	110
<i>Danaidele</i>	113
<i>Perseu</i>	116
Nașterea lui Perseu.....	116
Perseu o ucide pe Gorgona Meduza.....	118
Peseu și Atlas.....	123
Perseu o scapă pe Andromeda.....	124
Nunta lui Perseu.....	126
Întoarcerea lui Perseu în Serifos.....	128
Perseu în Argos.....	129
<i>Sisif</i>	130
<i>Bellerofon</i>	131
<i>Tantal</i>	135
<i>Pelops</i>	138
<i>Europa</i>	141
<i>Cadmos</i>	143
<i>Zethos și Amfion</i>	148
<i>Niobe</i>	151

<i>Heracle</i>	155
Nașterea și copilăria lui Heracle.....	155
<i>Heracle la Teba</i>	159
<i>Heracle în slujba lui Eurystheus</i>	160
<i>Leul din Nemeia (isprava întâi)</i>	161
<i>Hidra din Lerna (isprava a doua)</i>	162
<i>Păsările stymfaliene (isprava a treia)</i>	163
<i>Căprioara kerynitică (isprava a patra)</i>	164
<i>Mistrețul din Erymanthos și lupta cu centaurii (isprava a cincea)</i>	166
<i>Grajdurile regelui Augias (isprava a șasea)</i>	167
<i>Taurul cretan (isprava a șaptea)</i>	168
<i>Caii lui Diomedes (isprava a opta)</i>	168
<i>Heracle la Admetos</i>	169
<i>Brâul Hippolytei (isprava a noua)</i>	173
<i>Heracle salvează pe Hesione, fiica lui Laomedon</i>	175
<i>Vacile lui Geryones (isprava a zecea)</i>	176
<i>Cerber (isprava a unsprezecea)</i>	179
<i>Merele din grădina Hesperidelor (isprava a douăsprezecea)</i>	181
<i>Heracle și Eurytos</i>	184
<i>Heracle și Deianeira</i>	186
<i>Heracle la Omfale</i>	190
<i>Heracle cucerește Troia</i>	191
<i>Heracle luptă împreună cu zeii împotriva gigantilor</i>	193
<i>Moartea lui Heracle și primirea lui printre zeii din Olimp</i>	195
<i>Heracilizii</i>	201
<i>Kekrops, Erihthonios și Erehtheus</i>	202
<i>Kefalos și Procris</i>	205
<i>Procne și Filomela</i>	207
<i>Boreas și Oreithyia</i>	210
<i>Dedal și Icar</i>	212
<i>Theseu</i>	216
Nașterea și educația lui Theseu.....	216
Isprăvile săvârșite de Theseu în drum spre Atena.....	217
<i>Theseu la Atena</i>	220
<i>Călătoria lui Theseu în Creta</i>	223
<i>Theseu și amazoanele</i>	226
<i>Theseu și Peirithoos</i>	228
<i>Răpirea Eleni. Theseu și Peirithoos hotărăsc s-o răpească pe Persefone. Moartea lui Theseu</i>	230
<i>Meleagros</i>	231
<i>Kyparissos</i>	235
<i>Orfeu și Eurydice</i>	336
<i>Orfeu în împărăția subpământeană</i>	236

Moartea lui Orfeu	240
<i>Hyakinthos</i>	242
<i>Polyfemos, Akis și Galateea</i>	243
<i>Dioscurii – Castor și Pollux</i>	245
<i>Atreu și Thyestes</i>	246
<i>Aisacos și Hesperis</i>	249

Partea a doua

POEZIA EPICĂ GREACĂ

Argonauții

<i>Fryxos și Helle</i>	253
<i>Nașterea și copilăria lui Iason</i>	255
<i>Iason în Iolcos</i>	255
<i>Iason își adună tovarăși de drum și se pregătește pentru expediția în Colhida</i>	257
<i>Argonauții pe insula Lemnos</i>	259
<i>Argonauții în peninsula Cyzicos</i>	260
<i>Argonauții în Mysia</i>	261
<i>Argonauții în Bithynia (Amycos)</i>	263
<i>Argonauții la Fineus</i>	264
<i>Symplegadele</i>	266
<i>Insula lui Ares și sosirea în Colhida</i>	267
<i>Hera și Athena la Afrodita</i>	269
<i>Iason la regele Aietes</i>	270
<i>Argonauții cer ajutor Medeei</i>	272
<i>Iason împlinește porunca lui Aietes</i>	276
<i>Medeea îl ajută pe Iason să răpească lâna de aur</i>	278
<i>Întoarcerea argonauților</i>	279
<i>Iason și Medeea în Iolcos. Moartea lui Pelias</i>	284
<i>Iason și Medeea în Corint. Moartea lui Iason</i>	287

Cichul troian

<i>Elena, fiica lui Zeus și a Ledei</i>	292
<i>Peleus și Thetis</i>	293
<i>Judecata lui Paris</i>	296
<i>Paris se întoarce la Troia</i>	297
<i>Paris răpește pe frumoasa Elena</i>	297
<i>Menelaos se pregătește de război împotriva Troiei</i>	300

<i>Abile</i>	302
<i>Troia</i>	304
<i>Eroii greci în Mysta</i>	305
<i>Grecii în Aulida</i>	307
<i>Călătoria grecilor spre Troia. Filoctetes</i>	312
<i>Primii nouă ani ai asediului Troiei</i>	313
<i>Cearta dintre Abile și Agamemnon</i>	319
<i>Adunarea poporului. Thersites</i>	328
<i>Lupta dintre Menelaos și Paris</i>	332
<i>Pandaros calcă jurământul. Bătălia</i>	336
<i>Hector în Troia. Despărțirea lui Hector de Andromaca</i>	341
<i>Continuarea bătăliei. Lupta dintre Hector și Ajax</i>	344
<i>Victoria troienilor</i>	348
<i>Agamemnon încearcă să se împace cu Abile</i>	350
<i>Ulise și Diomedes, în recunoaștere în tabăra troiană. Caii lui Rhesos</i>	362
<i>Bătălia de lângă tabăra grecilor</i>	355
<i>Bătălia de lângă corăbii</i>	359
<i>Isprăvile și moartea lui Patrocle</i>	364
<i>Lupta pentru trupul lui Patrocle</i>	369
<i>Zeița Thetis la Hefaistos. Armele lui Abile</i>	375
<i>Împăcarea lui Abile cu Agamemnon</i>	378
<i>Abile pornește la luptă împotriva troienilor</i>	380
<i>Lupta dintre Abile și Hector</i>	387
<i>Înmormântarea lui Patrocle</i>	391
<i>Priam la Abile. Înmormântarea lui Hector</i>	394
<i>Lupta cu amazoele. Penthesilea</i>	399
<i>Lupta cu etiopii. Memnon</i>	402
<i>Moartea lui Abile</i>	404
<i>Moartea lui Ajax, fiul lui Telamon</i>	406
<i>Filoctetes. Ultimele zile ale Troiei</i>	408
<i>Căderea Troiei</i>	413
<i>Înapoierea grecilor în patrie</i>	419

Odiseea

<i>Ulise la nimfa Calypso</i>	423
<i>Ticăloșiile peștorilor în lipsa lui Ulise. Jefuirea avutului lui</i>	423
<i>Telemah la Nestor și Menelaos</i>	427
<i>Peștorii se pregătesc să-lucidă pe Telemah când se va întoarce în Ithaca</i>	430
<i>Ulise părăsește insula nimfei Calypso</i>	431
<i>Ulise și Nausicaa</i>	434
<i>Ulise la regele Alkinoos</i>	437

<i>Ulise își povestește pățaniile</i>	442
<i>Kikonii și lotofagii</i>	442
<i>Ulise pe insula ciclopilor. Polyfemos</i>	443
<i>Ulise pe insula lui Eol</i>	447
<i>Ulise la lestrygoni</i>	447
<i>Ulise pe insula vrăjitoarei Circe</i>	448
<i>Ulise coboară în împărăția lui Hades</i>	450
<i>Ulise trece pe lângă insula sirenelor și pe lângă Scylla și Charybda</i>	453
<i>Ulise pe insula Thrinakia. Pieirea corăbiei lui Ulise</i>	456
<i>Înapoierea lui Ulise în Ithaca</i>	468
<i>Ulise la Eumaios</i>	460
<i>Înapoierea lui Telemah în Ithaca</i>	462
<i>Telemah la Eumaios. Ulise și Telemah</i>	464
<i>Ulise, prefăcut în drumet, se duce la palatul său</i>	467
<i>Ulise și Penelope</i>	473
<i>Ulise îi ucide pe pețitori</i>	476
<i>Ulise îi dezvăluie Penlopei cine este el</i>	483
<i>Sufletele pețitorilor în împărăția lui Hades</i>	486
<i>Ulise la Laertes</i>	487
<i>Răscoala cetățenilor din Ithaca și împăcarea lor cu Ulise</i>	488
Agamemnon și fiul său Oreste	
<i>Moartea lui Agamemnon</i>	491
<i>Oreste răzbumă uciderea tatălui său</i>	494
<i>Apollon și Pallas-Athena îl scapă pe Oreste de prigoana Eriniiilor</i>	497
<i>Oreste pleacă în Taurida, după statuia sacră a zeiței Artemis</i>	500
Ciclul teban	
<i>Edip. Copilăria lui. Tinerețea și întoarcerea în Teba</i>	503
<i>Edip la Teba</i>	507
<i>Moartea lui Edip</i>	610
<i>Cei șapte împotriva Tebei</i>	517
<i>Antigona</i>	528
<i>Expediția epigonilor</i>	632
<i>Alcmeon</i>	533

TRUSTUL EDITORIAL ORIZONTURI CLUBUL CĂRȚII ORIZONTURI

CARTEA PRIN POȘTĂ

Puteți primi cartea dorită chiar în momentul apariției, cu o reducere substanțială de preț, prin comandă, la adresa noastră: B-dul Libertății nr. 4, bl. 117, et. 7, ap. 20, sector 4, cod 040128, București. Tel.: 317 7679; 0744 531 333; fax: 317 76 78; e-mail: orizonturi@editura-orizonturi.ro; www.editura-orizonturi.ro.

Cititorii care solicită carte prin poștă devin automat membri ai CLUBULUI CĂRȚII ORIZONTURI, beneficiind de următoarele facilități:

1. Editura suportă cheltuielile de expediție prin poștă a cărților comandate (comandă de minimum 100 de lei). În termen de o săptămână de la primirea comenzii, solicitantul va primi prin poștă cărțile dorite cu plata ramburs.
2. Reducerea prețului de vânzare cu: 15% pentru fiecare comandă de minimum trei cărți, 20% pentru comenzile ce depășesc cinci cărți, 25% la comenzile de cel puțin 10 cărți. Ofertă valabilă pentru toate cărțile cu excepția celor de la "ofertă specială" al căror preț rămâne nemodificat.
3. Livrarea cărților cu prioritate.
4. Comanda anticipată pentru cărțile în curs de apariție.
5. Asigurarea gratuită a materialelor informative: cataloage și liste de apariție.
6. Editura își rezervă dreptul de a actualiza prețurile.

OFERTĂ SPECIALĂ

REDUCERI INCREDIBILE ale prețurilor unui număr de peste 250 de titluri valoroase ale unor autori celebri, cărți de cultură generală, știință, biografii celebre, beletristică, titani ai literaturii universale etc.

**Alegeți cartea preferată de pe site-ul
www.editura-orizonturi.ro**

Zei

ORIGINEA LUMII ȘI A ZEILOR¹

La început domnea Haosul² cel veșnic, fără de sfârșit și cufundat în beznă. El a fost izvorul de viață al lumii. Totul a purces din Haosul cel nemărginit: și lumea întreagă, și zeii cei fără de moarte. Din Haos s-a zămislit și zeița Geea, adică Pământul. Zeița aceasta, puternică și dătătoare de viață la tot ce trăiește și crește pe trupul ei, a cuprins întinderi nemărginite. Iar în adâncurile fără sfârșit ale Pământului, la fel de departe de noi cum e cerul cel necuprins și plin de lumină, s-a născut întunecatul Tartar – beznă îngrozitoare și noapte veșnică. Din Haos, izvor al vieții, a luat naștere și acea putere fără margini, Dragostea ce însuflețește totul, numită Eros. Și astfel lumea începu să ia ființă. Haosul nemărginit zămislă întunericul cel veșnic, pe nume Ereboș, și Noaptea neagră, numită Nyx. Iar din Noapte și din Întuneric s-au născut Lumina veșnică, numită Ether, și Ziua cea luminoasă și plină de bucurii, Hemera. Lumina se revărsă asupra întregii lumi și noaptea și ziua începură să-și urmeze una alteia.

Pământul puternic și îmbelșugat dădu naștere Cerului albastru de necuprins, Uranos, și acesta se întinse deasupra Pământului. Falnici se ridicară până la el Munții înalți, zămislîți de Pământ și atunci se revărsă larg Marea cea pururi zgomotoasă. Geea născu Cerul, Munții și Marea, și toate acestea laolaltă tată nu au.

Uranos învălui lumea întreagă. El își luă de soție pe Geea dătătoare de roade. Uranos și Geea avură șase fii și tot atâtea fiice, toți titani de temut și puternici. Unul dintre fii, titanul Okeanos, care înconjură pământul aidoma unui râu fără maluri, și soția lui, zeița

¹ Miturile despre zei și despre lupta lor cu giganzii și cu titanii sunt redată, în cea mai mare parte, după poemul lui Hesiod, „Theogonia“ (Nașterea zeilor). Unele povestiri sunt luate din poemele lui Homer „Iliada“ și „Odiseea“ și din „Metamorfozele“ poetului latin Ovidiu.

² Numele proprii grecești de largă circulație au fost scrise așa cum au intrat în uzul limbii române. Numele mai puțin uzitate au fost transcrise ținându-se seama de forma lor greacă. – N. T.

Zeul Cronos – tatăl lui Zeus (Bust din sec. III î.e.n.).

Thetis, aduseră pe lume toate râurile ce-și rostogolesc undele în mare și pe zeițele mării, Okeanidele. Iar titanul Hyperion împreună cu Thea au adus pe lume pe copiii lor: Soarele – Helios, Luna – Selene și Zarea împurpurată – Eos (Aurora), cea cu degetele trandafirii. De la Astreos și Eos au purces toate stelele care scânteiază pe cerul întunecat al nopții și toate vânturile: Boreas – vântul furtunos de miazănoapte, Euros – cel dinspre răsărit, Notos – vântul umed de miazăzi și blândul Zefyros dinspre apus, purtător de nori bogați în ploaie.

Afară de titanii aceștia, Pământul a zămislit trei uriași – ciclopi, cu câte un singur ochi în frunte, și alți trei uriași cu câte cincizeci de capete și mari cât munții – Hecatonheirii, numiți astfel fiindcă aveau câte o sută de brațe fiecare. Atât de năprasnică și înspăimântătoare era puterea acestora, încât nimeni și nimic nu le putea sta împotrivă.

Uranos s-a mâniat pe copiii lui și i-a închis în beznă adâncă, în străfundurile Pământului, adică în pânțele Geei, oprindu-i să mai vadă lumina zilei. Geea, mama copiilor, suferea cumplit, căci groaznică povară ascunsă în pânțele ei o copleșea. Atunci ea îi chemă pe copiii ei, titanii, și-i îndemnă să se răzvrătească împotriva tatălui lor; dar ei se temeau să ridice mâna asupra lui. Numai cel mai mic dintre ei, vicleanul Cronos¹ se răzvrăți și printr-un șiretlic îl răsturnă de pe tron pe tatăl său și-i luă puterea.

Ca să-l pedepsească pe Cronos, zeița Nyx zămislă o ceată de zeități înfricoșătoare: Thanatos – moartea, Eris – discordia, Apate – înșelăciunea, Ker – nimicirea, Hypnos – somnul cu droaia lui de năluci întunecate, Nemesis cea lipsită de îndurare, răzbunătoarea fărădelegilor, precum și multe alte zeități. Zeitățile acestea semănau groaza, dezbinarea, înșelăciunea, lupta și nenorocirea în lumea în care Cronos se urcase pe tronul tatălui său.

ZEUS²

Nașterea lui Zeus

Cronos nu era sigur că puterea lui avea să dureze de-a pururi. Se gândea înfricoșat că și copiii lui se vor răzvrăți împotrivă-i și-l vor osândi, așa cum și el își osândise tatăl. El se temea de copiii săi.

¹ Cronos confundat mai târziu cu Chronos – timpul care mistuie totul.

² Zeus, la romani Jupiter. Viața zeilor din Olimp este înfățișată după operele lui Homer

Atunci porunci soției sale Rhea să-i aducă copiii când se nașteau și-i înghițea fără milă, unul după altul. Astfel înghiți cinci dintre ei: Hestia¹, Demeter², Hera, Hades și Poseidon³.

Rhea nu voia să-l piardă și pe ultimul copil. Urmând sfatul părinților săi – Uranos și Gea – ea pleacă departe, pe insula Creta, unde, într-o peșteră adâncă, dădu naștere lui Zeus. Acolo își tăinuiește pruncul, ferindu-l de cruzimea tatălui lui și, în locul lui Zeus, îi dădu lui Cronos să înghită un bolovan înfășurat în scutece. Cronos nu băgă de seamă că soția sa l-a păcălit.

Între timp, Zeus creștea în Creta. Nimfele Adrasteia și Ida îl crescuseră cu dragoste, hrănindu-l cu laptele caprei sacre Amaltheia. Albinele îi aduceau micului Zeus miere culeasă din flori de pe înălțimile muntelui Dicte. Iar la intrarea peșterii, tineri cureți⁴ izbeau cu săbiile în scuturi ori de câte ori micul Zeus plângea, pentru ca plânsul lui să nu fie auzit de Cronos și astfel să împărțasească și el soarta fraților și surorilor lui.

Zeus îl răstoarnă pe Cronos de pe tron. Lupta zeilor din Olimp cu titanii

Zeus cel chipeș și puternic creșu mare și voinic. El se răzvrăti împotriva tatălui său și-l sili să readucă la lumină pe copiii înghițiți. Cronos scoase unul câte unul din pânțele pe zeii prunci, frumoși și strălucitori. Ei porniră lupta împotriva lui Cronos și a titanilor pentru stăpânirea lumii.

„Iliada“ și „Odiseea“, în care aristocrația gentilică a triburilor și conducătorii ei, bazileii, sunt proslăviți ca fiind cei mai buni dintre oameni, care stau mult mai presus de restul poporului. Zeii din Olimp se deosebesc de aristocrați și de bazileii numai prin aceea că sunt nemuritori, puternici și pot săvârși minuni. Zeus este tot un bazileu care stăpânește – sprijinit de aristocrația zeilor – tot cerul și pământul. Și Poseidon este un bazileu idealizat, ca și Zeus. El este stăpânitorul mării și cărmuiește, înconjurat de aristocrația zeităților mării. Așadar, printre zei, ca și printre oameni, există bazileii care-și cărmuiesc fiecare tărâmul său. Zeus stăpânește cerul și pământul, Poseidon marea, iar Hades, împărăția subpământeană. Caracterul de clasă apare deci cât se poate de evident în religia Greciei.

¹ Zeița focului sacru și a focului din căminul familiei, ocrotitoarea orașelor și a statului. La Roma, similară cu Hestia era Vesta, zeița căminului familiei.

² Marea zeiță a fertilității, care ajută să crească tot ce răsare pe pământ, dă rodnicie ogoarelor și binecuvântează munca plugarului. Romanii i-au dat zeiței Demeter numele vechii lor zeițe a ogoarelor pline de rod – Ceres. Miturile despre zeița Demeter sunt povestite mai departe.

³ La romani, aceștia se numeau: Junona, Pluton și Neptun.

⁴ Semizei, păzitori și apărători ai lui Zeus. Mai târziu, numele de cureți s-a dat, pe insula Creta, preoților lui Zeus și ai Rheeli.

Nimfa Adrasteia hrănește pe micul Zeus din cornul caprei Amaltheia. În spatele lui Zeus stă micul zeu Pan cântând din nai (Basorelief din sec. II î.e.n.).

Lupta fu crâncenă. Copiii lui Cronos ocupară culmile înaltului Olimp. De partea lor trecură și câțiva titani, mai întâi titanul Okeanos și fiica acestuia Stix, cu copiii ei – Avântul, Puterea și Biruința. Lupta puse în primejdie soarta zeilor din Olimp. Vrajmașii lor – titanii – erau puternici și de temut. Dar lui Zeus îi venură în ajutor ciclopul. Aceștia îi făuriră tunetele și fulgerele, pe care Zeus le arunca asupra titanilor. Lupta intrase în al zecelea an, dar biruința nu înclină nici de o parte, nici de alta. În cele din urmă, Zeus se hotărî să elibereze din adâncurile pământului pe uriașii Hecatonheiri, cei cu câte o sută de brațe, și îi chemă în ajutor. Înfricoșători și uriași ca munții, aceștia ieșiră din străfundurile pământului și se avântară în luptă. Ei rupeau din munți stânci întregi și le aruncau în titani. Cu sutele zburau steiurile în calea titanilor când aceștia ajungeau la poalele Olimpului. Gemea întreg pământul, văzduhul vuia, totul se cutremura. Până și Tartarul se zguduia din pricina acestei lupte. Zeus dezlanțuia unul după altul fulgere orbitoare și tunete asurzitoare. Părjolul cuprinsese tot pământul, mările clocoteau, iar fumul și duhoarea se întinseseră pretutindeni ca un lițoliu greu.

În cele din urmă, puternicii titani dădură înapoi. Puterile îi părăsiră și fură înfrânți. Olimpienii îi ferecară și-i zvârliră în întunecatul Tartar, să zacă acolo în bezna veacurilor. La porțile de aramă ale Tartarului, cu neputință de sfârâmat, se așezară de strajă Hecatonheirii, cei cu câte o sută de brațe, veghind ca nu cumva titanii să scape din împărăția întunericului veșnic. Domnia titanilor asupra lumii luă sfârșit.

Lupta lui Zeus cu Tyfon

Dar lupta tot nu se isprăvi. Geea se mânie pe Zeus din Olimp pentru că se purtase așa de aspru cu fiii săi, titanii. Ea se căsători cu întunecatul Tartar și dădu naștere unui monstru înfricoșător, cu o sută de capete, Tyfon. Uluitor de mare, cu o sută de capete de balaur, așa ieși Tyfon din pantecele Geei. Cu urletu-i sălbatic cutremură văzduhul. Hămăit de câine, glas de om, muget de taur înfuriat, răcnet de leu – toate erau unite în urletul acela. Limbi de foc se învârtejeau în jurul lui Tyfon, iar pământul se clătina sub greutatea pașilor lui. Zeii se cutremurară de groază. Dar Zeus, stăpânul tunetelor, se năpusti vitejește asupra lui și lupta se încinse.

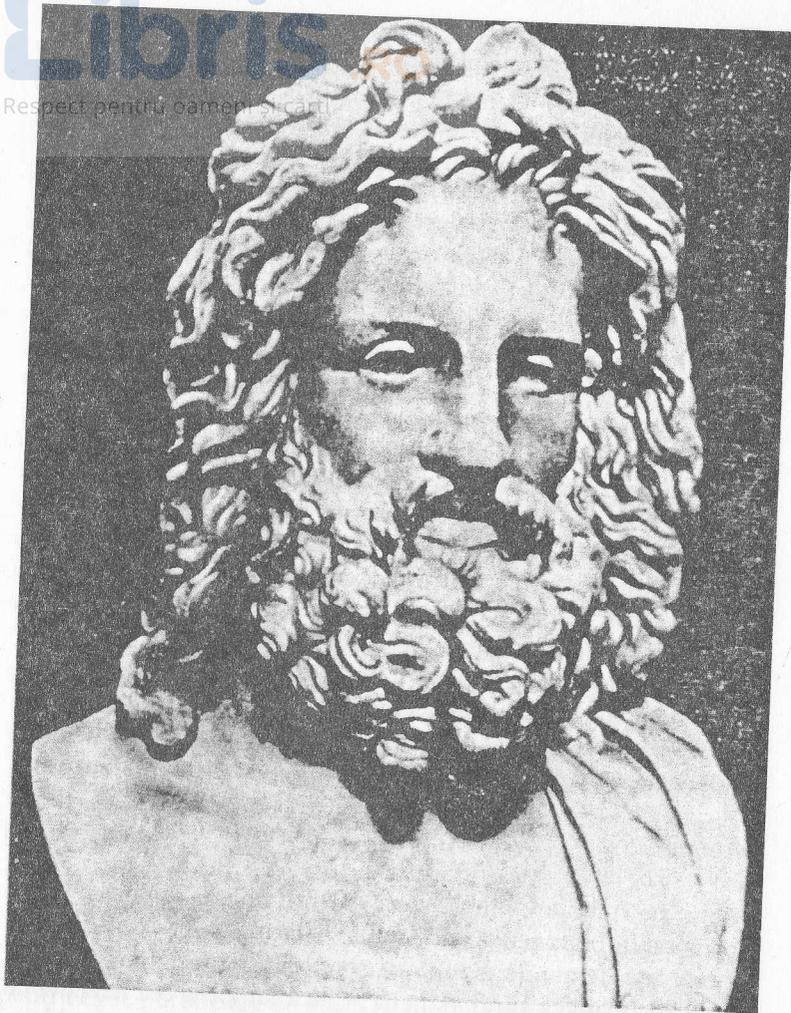
Trăsnetele prinseră din nou a scânteia în mâinile lui Zeus, iar tunetele spintecară văzduhul. Pământul și bolta cerească se zguduiră până în temelii. Pământul deveni iarăși o mare de flăcări așa precum fusese în timpul luptei cu titanii. Când Tyfon se apropia de țărături, mările clocoteau. Sute de săgeți – fulgere de foc – aruncate de Zeus, zburau în toate părțile; părea că focul lor va aprinde văzduhul, că până și norii cei întunecați și aducători de furtuni vor fi mistuiți. Zeus prefăcu în cenușă cele o sută de capete ale lui Tyfon, care se rostogoli la pământ; leșul lui dogorea atât de tare, încât totul se topea în jur. Zeus îl ridică și-l zvârli în bezna Tartarului care-i dăduse viață. Dar și de acolo Tyfon mai amenință pe zei și tot ce e viu. El dezlanțuie furtuni și face să erupă vulcanii. Împreună cu Ehidna, cea jumătate femeie și jumătate șarpe, el aduse pe lume pe Orthos, dulăul fioros cu două capete, apoi pe Cerber – câinele iadului, pe hidra din Lerna și pe Chimera. Deseori, Tyfon cutremură pământul.

Zeii din Olimp își biruiră vrajmașii. Nimeni nu mai cuteza să le înfrunte puterea. Acum puteau să stăpânească în pace lumea întreagă. Cel mai puternic dintre ei, Zeus, stăpânul tunetelor, luă în stăpânire cerul, Poseidon – marea, iar Hades – subpământeană împărăție a sufletelor celor morți. Pământul rămase însă mai departe în stăpânirea comună a tuturor. Cu toate că fiii lui Cronos își împărțiră stăpânirea lumii, peste ei rămase să domnească mai departe Zeus, stăpânul cerului; el este cărmuitorul oamenilor și al zeilor, el orânduiește totul pe lume.

Olimpul

Sus, pe culmile Olimpului scaldat în lumină, domnește Zeus, înconjurat de ceata zeilor. Aici viețuiesc și soția lui, Hera, și Apollon cel cu plete de aur, împreună cu sora lui Artemis, apoi Afrodita cea strălucitoare ca aurul, Athena¹ – fiica lui Zeus cea hărăzită cu multă putere, precum și alți zei. Trei zeițe frumoase, numite Hore, străjuiesc intrarea în Olimpul cel înalt și ridică norul des care acoperă poarta atunci când zeii coboară pe pământ sau când urcă spre palatele strălucitoare ale lui Zeus. Deasupra Olimpului se întinde cerul albastru și nemărginit, revărsând lumină de aur. În împărăția lui Zeus nu bate vântul, nici nu plouă; acolo domnește o vară

¹ La romani, zeitelor Hera, Artemis, Afrodita și Athena le corespundeau Junona, Diana, Venus și Minerva.

Zeus, stăpânul tunetelor, regele zeilor și al oamenilor
(Bust din secolul IV î.e.n.).

Hera, regina zeilor și a oamenilor, soția lui Zeus (Bust de la sfârșitul
sec. III î.e.n.).

veșnică, plină de lumină și de veselie. Iar mai jos se îmbulzesc norii, acoperind câteodată pământul îndepărtat, unde primăverii și verii le urmează toamna și iarna, iar bucuriei și veseliei – nefericirea și tristețea. E drept că și zeii sorb din cupa amărăciunilor, dar amărăciunea lor piere repede și în Olimp din nou se așterne bucuria.

Zeii se ospătează în palatele lor de aur, făurite de Hefaistos¹, fiul lui Zeus. Iar Zeus stă pe un tron înalt de aur. Fața lui este de o frumusețe zeiască și plină de bărbăție; pe ea poți citi demnitate și conștiința mândră și senină a puterii. Lângă tron stau Eirene – zeița păcii – și Nike – înaripata zeiță a biruinței – care-l însoțesc te întotdeauna pe Zeus. Iată că apare și Hera, frumoasa și falnică zeiță, soția lui Zeus. Zeus arată o înaltă cinstire soției sale, Hera, ocrotitoarea căsniciei, este respectată de toți zeii din Olimp. Când, strălucitoare de frumusețe și cu veșminte bogate, ea pășește în sala ospețelor, toți zeii se ridică și se închină în fața soției lui Zeus – stăpânul tunetelor. Iar Hera, mândră de puterea sa, se îndreaptă spre tronul de aur și se așază lângă Zeus – regele zeilor și al oamenilor. Alături de tronul zeiței Hera așteaptă împlinirea soliiilor ei, Iris, zeița curcubeului, cea cu aripi sprintene, gata în orice clipită să-și ia zborul pe arcu curcubeului, spre a duce în cele mai depărtate ținuturi ale pământului poruncile stăpânei sale.

Se ospătează zeii. Fiica lui Zeus, tânăra Hebe, și Ganymedes, fiul regelui Troiei, favoritul lui Zeus, care i-a dăruit nemurirea, le aduc ambrozie și nectar, hrana și băutura zeilor. Frumoasele Charite² și Muzele îi desfată cu cântări și jocuri. Prinzându-se de mâini perechi-perechi, ele rânduiesc hore, iar zeii se minunează de mișcările lor line și de minunata lor frumusețe veșnic tânără. Ospățul zeilor din Olimp este tot mai plin de veselie. La aceste ospețe ei își orânduiesc toate treburile; acolo hotărăsc ei soarta lumii și a oamenilor.

Din Olimp, Zeus împarte daruri oamenilor și întărește rânduiala și legile pe tot pământul. Soarta tuturor oamenilor stă în mâinile lui Zeus; fericirea și nenorocirea, binele și răul, viața și moartea, toate sunt în stăpânirea lui. Două butoaie mari stau la porțile palatului lui Zeus: într-unul sunt darurile binelui, în celălalt, darurile răului. Zeus scoate din ele binele și răul și le trimite oamenilor. Vai și amar de muritorul căruia stăpânul tunetelor îi hărăzește numai

¹ La romani, *Vulcan*.

² La romani *Grațiile*.

daruri din butoiul răului. Vai și amar de acela care încalcă rânduiala făcută de el pe pământ și nu-i respectă legile! Fiul lui Cronos își încrunță atunci a mânie sprâncenele stufoase și nori negri acoperă cerul. Când marele Zeus se supără, părul de pe cap i se ridică înfricoșător, iar ochii i se aprind de o strălucire orbitoare; e destul să-și ridice mâna dreaptă, ca bubuitul tunetelor să străbată întreaga boltă cerească, să se aprindă fulgerele de foc și marele Olimp să se cutremure din temelii.

La împlinirea legilor nu veghează Zeus singur. Lângă tronul lui stă zeița Themis, păzitoarea legilor. La porunca stăpânului tunetelor, ea cheamă zeii la sfat în Olimp, iar pe pământ cheamă la sfat poporul, luând seamă ca nu cumva rânduielele și legea să fie nesocotite. În Olimp locuiește și zeița Dike, fiica lui Zeus, care supraveghează buna împărțire a dreptății. Pedepsă aspră îl așteaptă din partea lui Zeus pe orice judecător nedrept, când zeița Dike îl vestește pe tatăl ei că legile rânduite de el nu sunt împlinite. Zeița Dike e apărătoarea dreptății și dușmana minciunii.

Zeus are în pază rânduiala și dreptatea în lume și trimite oamenilor fericirea și durerea. Dar deși fericirea și nefericirea le-o împarte Zeus, soarta oamenilor o hotărăsc neînduplecatele zeițe ale destinului, numite Moire¹, care locuiesc tot în strălucitorul Olimp. Chiar soarta lui Zeus stă în mâinile acestor zeițe. Și muritorii și zeii sunt sub stăpânirea ursitei. Nimeni nu scapă vrerii ei, care e neîndurătoare. Nu există putere care să schimbe ceva din ceea ce ursita a hărăzit dinainte zeilor și muritorilor. Trebuie să i te închini cu supunere și s-o ascuți. Numai zeițele Moire cunosc vrerile ursitei. Moira Clotho toarce fiecărui muritor firul vieții, sorocindu-i cât va trăi. Când se rupe firul, se curmă și viața. Moira Lahesis trage, cu ochii închiși, sorții omului. Nimeni nu poate să schimbe soarta hotărâtă de Moire, pentru că Astropos, cea de-a treia dintre ele, înscrie pe un sul lung ceea ce suratele ei au sortit fiecăruia, iar ceea ce a fost odată înscris nu mai poate fi ocolit. Neînduplecate sunt mărețele și severele Moire!

În Olimp mai este o zeiță a destinului, anume Tyhe², zeița norocului și a belșugului. Din cornul abundenței – cornul caprei sfinte Amaltheia, cu al cărei lapte a fost hrănit însuși Zeus – ea împărtășe oamenilor daruri; ferice de acela care întâlnește în calea vieții sale

¹ La romani, *Parce*.

² La romani, *Fortuna*.

Nike – zeița victoriei (Statuie din sec. IV î.e.n., găsită pe insula Samothrake din Marea Egee).

pe zeița norocului: dar cât de rar se întâmplă aceasta și cât de nefericit e omul de la care zeița Tyhe își întoarce fața, de îndată ce i-a dat darurile!

Așa domnește în Olimp Zeus, marele rege al oamenilor și al zeilor, înconjurat de ceata zeilor luminoși și păzind rânduiala și dreptatea în toată lumea.

POSEIDON ȘI ZEITĂȚILE MĂRILOR

Adânc de tot, în volbura mărilor, se află palatul minunat al lui Poseidon, cel ce zguduie pământul, fratele lui Zeus fulgerătorul. Poseidon este cârmuitorul mărilor, și valurile lor dau ascultare celei mai ușoare mișcări a mâinii sale, în care ține tridentul cel de temut. Acolo, în adâncul mărilor, împreună cu Poseidon locuiește și frumoasa lui soție, Amfitrite, fiica bătrânului profet al mărilor Nereus, pe care Poseidon, stăpânitorul puternic al abisului mărilor, a răpit-o de la tatăl ei. Într-o zi, el o zări pe țărmul insulei Naxos, prinsă în horă cu surorile ei, Nereidele. Zeul mărilor se îndrăgosti de frumoasa Amfitrite și vru s-o răpească și s-o ducă cu sine în carul său. Dar ea se ascunse la Atlas, titanul care ține pe umerii lui puternici toată bolta cerească. Multă vreme Poseidon nu putu să dea de urma frumoasei fiice a lui Nereus. În cele din urmă, un delfin îi dezvăluí ascunzișul și, drept răsplată, Poseidon îl trecu în rândul constelațiilor de pe cer. Poseidon o răpi pe frumoasa fiică a lui Nereus din ascunzătoarea în care o ținea Atlas și se căsători cu ea.

De atunci ea trăiește, împreună cu Poseidon, în palatul de sub ape al acestuia. Deasupra palatului tălăzuiesc valurile mării. O ceată de zeități ale mării îl înconjură pe Poseidon și-i dau ascultare. Printre ei e și fiul lui Poseidon, pe nume Triton, care, când sună tunător din goarna lui de cochilie, stârnește furtuni groaznice. Printre zeități se mai află și Nereidele, frumoasele surori ale zeiței Amfitrite. Poseidon e stăpânul mărilor. Când gonește pe ape cu carul lui tras de cai minunați, valurile veșnic zbuciumate se dau în lături, făcându-i loc să treacă. Ca Zeus de frumos, el zboară ca vântul pe întinsul fără margini al mării, în juru-i zburdă delfinii, iar peștii răsar din adâncuri înghesuindu-se în preajma carului zeiesc. Când